

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Борян Георгиев Янев

Филологически факултет, ПУ „Паисий Хилендарски“

на материалите, представени за участие в конкурс

за заемане на академичната длъжност „доцент“

на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по област на висше образование 2. Хуманитарни науки

професионално направление 2.1. Филология (Славянски езици – синтаксис и стилистика)

В конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 31 от 12.04.2019 г. и в интернет-страницата на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ за нуждите на катедра „Руска филология“ към Филологическия факултет като единствен кандидат участва гл. ас. д-р Майя Димитрова Кузова – дългогодишен щатен преподавател в същата катедра.

Общо представяне на процедурата и кандидата

Със заповед № Р33-2878 от 11.06.2019 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определен за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ПУ по област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (Славянски езици – синтаксис и стилистика), **обявен за нуждите на катедра „Руска филология“** към Филологическия факултет.

За участие в обявения конкурс е подала документи **единствено гл. ас. д-р Майя Димитрова Кузова от катедра „Руска филология“** към Филологическия факултет на ПУ.

Представеният от гл. ас. Кузова комплект материали на хартиен и електронен носител е в пълно съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, както и с ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане (от 02.2019 г.)

За настоящата хабилитационна процедура гл. ас. д-р Майя Кузова е приложила общо 30 научни труда, от които **1 монография**, представена като водещ хабилитационен труд (**Парадоксите на експресията в българския и руския език. Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 2018, 427 с., ISBN 978-619-202-338-6**) и **29 статии**, свързани с темата на хабилитационния труд, както и с други теми, по които кандидатката демонстрира завидна научна компетентност.

За рецензиране се приемат всички представени материали, защото при никой от тях не се открива конфликт на припокриване с предходна процедура за научно или академично израстване на кандидатката Майя Кузова.

Гл. ас. д-р Кузова преподава в ПУ от 1993 г., като стажът ѝ като лектор в Университета възлиза на 23 години. Тя води пет лекционни курса (задължителни и избираеми) на бакалаври и магистри от различни специалности във Филологическия факултет. Хорариумът ѝ надвишава многократно изискуемия за заемане на административната длъжност „доцент“. Освен това Майя Кузова е автор на четири учебника, по които се подготвят студентите русисти. През последните години се утвърди и като ръководител на една от най-добрите магистърски програми във Факултета, а работата ѝ със студенти и дипломанти (и в извънаудиторни мероприятия) е изключително плодотворна и успешна.

Обща характеристика на научната и научно-приложната дейността на кандидата

Представените от гл. ас. д-р Майя Кузова научни трудове могат да бъдат обособени в две по-обща тематични направления: 1) *Стилистика и лингвоекспресивност* и 2) *Суперзнакова интралингвистика*. Така обособените групи, които са с подчертан контрастивен славяноезичен характер, оправдават напълно претенциите на заявената по конкурса научна специалност: славянски езици / стилистика и синтаксис.

Представените научни трудове са с подчертан приносен характер, които разкриват авторката им като задълбочен, креативен и високо ерудирани изследовател, и са лично нейно дело. При всички от тях Кузова се стреми да формулира или обоснове нов научен проблем или да предложи нова, по-ефективна изследователска теория. Майя Кузова е новатор в създаването на много по-функционални класификации и логически обединения на емпирията, като умее майсторски да съчетава теории и методи от различни дялове на лингвистиката.

Най-ярко доказателство на казаното по-горе е представеният хабилитационен труд – монографията *Парадоксите на експресията в българския и руския език (2018)* – първото съпоставително изследване на парадоксалните прояви на експресията в два славянски, бета-близкородствени, функционално разнохарактерни в онтогенетичен план езика, от южното и източното славянство. За по-ясно открояване на направените изводи в изследването са привлечени и показателни примери от немски, английски и френски език. Работата на Майя Кузова е изключително впечатляваща като замисъл, реализация, методология, концепция, теоретично премисляне, емпирия и обхват и би могла спокойно да бъде защитена като голям докторат. Изразявам искреното си възхищение и задоволство от прочетеното, което трудно може да бъде представено и оценено подобаващо в рамките на една рецензия или становище. Достоянство на работата е успешното изследователско прецизиране на обхвата на експресията като лингвостилистичен феномен, колкото и различни да са проявите ѝ във формален и съдържателен аспект. Както и авторката подчертава, от изключения от проблемни явления тя изгражда норма от системни нарушения. Това е водещ принцип в разработката на д-р Кузова. Наложена е така невероятната за изследваното явление системност, а хетерогенните ѝ прояви – и като сублингвални особености, и в контрастивен аспект, изглеждат като напълно подредени елементи, образуващи едно цяло. За целта обаче авторката е премислила множество теории (за езиковата личност, емоционалната валентност, речевите актове и пр.) и модели, за да може да преплете когнитивните, категоризационните, прагматичните, семантичните и културологичните аспекти на явлението. Това се постига и с умелото въвеждане на собствена терминология, както и с премислянето спрямо семантичния и функционалния обхват на друга. За да изпълни изследователските си намерения и да докаже своите хипотези, Кузова е обработила внушителен брой източници (на хартиен и електронен носител), от които е ексцерпирала над 1700 единици, съдържащи семантична и функционална нетолерантност, за да очертае нужната емоционална картина на света. Изследването има подчертан етнолингвистичен и лингвокултурологичен характер, придружен от множество менталингвистични обговаряния, тъй като отразява и субкултурната ментална стереотипност в речевите практики (като чист когнитивен продукт), от една страна, и общественото стандартизиране на явлението, от друга.

На темата за експресията и експресивността в езика (като общостилистичен феномен, език на рекламата или в микролингвистичен контрастивен план с анализ на морфологични, лексикални и словообразователни специфики) са посветени голям брой от представените за конкурса публикации, повечето от които след преработка и допълване са станали част от монографичното изследване. Като отговарящи на хабилитационната тема са представени 18 публикации, изследващи експресията през различна лингвистична призма, напр.: *Особые случаи выражения экспрессии в русском и болгарском языках (конкуренция и конфликт между + и –)*. В: Сб. *Русистика 2003. Язык, коммуникация, культура*, Шумен, 2003 (като феномен за контрастивно проучване); *Артистичные аффиксальные редупликации в болгарском и русском языках*. В: *Болгарская русистика, 2017* (като граматичен /

словообразователен проблем за изразяване); *Экспрессивные речевые стратегии (на материале русской и болгарской телерекламы)*. В: Сб. от IX Международен симпозиум на МАПРЯЛ, Велико Търново, 2006 (като стратегически инструмент в езика на рекламата) и др.

В условно обособеното направление *Суперзнакова интралингвистика* гл. ас. д-р Майя Кузова е представила 11 статии извън темата на хабилитацията, които по мое мнение е аотирала и тематично обособила съвсем сполучливо. Затова само бих искал да подкрепя самооценката ѝ с няколко позовавания на очертаните от нея научнотематични групи. В статията *О национално маркированном в русском и болгарском синтаксисе* (В: Сб. от Юбилейни Паисиеви четения на ПУ, Филологии, 2002) проличава идеята на авторката за прояви на национална специфичност и на синтактично ниво, авторката е успяла да улови национално маркираното в руския и българския синтаксис. Друга нейна публикация - *О некоторых типах устойчивых безличных конструкций в русском языке* (В: Сб. Научни трудове на ПУ „П. Хилендарски“, Филологии, 1996), осветлява отношението „безличност–фразеологичност“ в синтаксиса и фразеологията на славянските езици. На темата за пейоративността и оценъчната семантика са посветени 3 статии за периферни ФЕ, напр.: *Русские и болгарские псевдопроклятия (заметки о трансформации образности)* (В: Русский язык за рубежом, 2002, № 4, Санкт Петербург, 2002). Голям брой публикации имат отношение към синтаксиса, семантиката на изречението, формалните особености на изреченията. Такива са напр.: *К вопросу об обязательности и факультативности конкретизаторов в русских безличных предложениях* (В: Сб. Научни трудове на ПУ, Филологии, 1994) и *Смысловая организация одного типа безличных предложений* (В: Сб. от Юбилейна научна конференция 25 години филологии в ПУ „Паисий Хилендарски“, Научни трудове на ПУ, Филологии, 1998) и др.

Представените материали са малка част от научната продукция на гл. ас. д-р Майя Кузова, но показват разностранните ѝ лингвистични интереси и високата ѝ езиковедска компетентност. Тук е моментът да се спомене, че освен в синтаксиса и стилистиката Кузова проявява траен изследователски интерес и в лексикологията, лексикографията, речевата култура и прагматиката, което я прави мултифункционален специалист.

Гл. ас. д-р Майя Кузова притежава *много добри наукометрични показатели*, отнасящи се до представянето на реферирани статии и коректно отбелязани съществени цитати. Кандидатката надхвърля и изискуемия минимум от точки за *доцент* по Правилника за прилагане на закона за развитието на академичния състав в Република България по научна област 2. Хуманитарни науки, ПН 2.1. Филология.

Наукометричните показатели са представени *подробно и достоверно* в приложената към документацията на кандидатката специализирана справка за минималните изисквания с публикациите и цитиранията.

Освен това д-р Кузова е била участник и в седем национални и вузовски научни проекта.

Заклучение

Познавам Майя Кузова като колега и учен от години. Тя е не само компетентна, но е и много отговорна, положително настроена към работата и колегите, което я прави обичан и търсен преподавател, желан партньор в различни инициативи на филологическия колегиум в ПУ. Много факти извън научната и публикационната ѝ дейност, свързани с организационните ѝ умения и креативното ѝ иновативно мислене, биха могли да допълнят настоящото становище.

Документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Майя Кузова **отговарят на всички** изисквания на ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ. Представила е **значителен** брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при предходни защиты и процедури за академично изграждане. В

работите ѝ има оригинални научни и приложни приноси, които са получили международно признание, като представителна част от тях са публикувани в списания и научни сборници, издадени от престижни национални и международни академични издателства.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна** оценка и убедено да **препоръчам** на Научното жури да **изберем** Майя Димитрова Кузова за **доцент** в ПУ по **ПН 2.1. Филология (Славянски езици – синтаксис и стилистика)**.

25.08.2019 г.

Изготвил становището:

.....

(доц. д-р БОРЯН ЯНЕВ)